

Forfatter: Ingemann, Bernhard Severin

Titel: BREV TIL: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin FRA: Ingemann, Bernhard Severin (1836-01-18)

Citation: Ingemann, Bernhard Severin: "BREV TIL: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin FRA: Ingemann, Bernhard Severin (1836-01-18)", i *Grundtvig og Ingemann*, Forlagt af Samfundet til den Danske Litteraturs Fremme, s. 173. Onlineudgave fra Danmarks Breve: https://tekster.kb.dk/text/letters-001989206-000-shoot-L001989206000_0064.pdf (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvig og Ingemann

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Ingemann til Grundtvig.
Sorø. d. 18de Jan. 1836.

Kjære Ven!

Jeg kommer sildig i Aar med min Jule- og Nyaarshilsen; men du vil maaske være tilfreds dermed, naar jeg siger dig, at jeg netop paa Grænsen af det ny og gamle Aar har været hel og holden i den gamle Frues Tjeneste, som hedder Margrete Valdemarsdatter. Jeg har nu sluttet Digtets 10de og sidste Sang, og under Kenskrivningen ser jeg mig atter om til de gode kjære Venner, som jeg, Gud ske Tak, kom til at leve i Tid med. Blandt dem hører du, som du véd, til Heroerne. Den Klippefasthed, hvormed du bliver staaende ved din Livsbedrift, uden at Samtidens og Øjeblikkets tusende Døgnfluevinger aftvinger dig større Opmærksomhed, end den, der udfordres til at vifte med Fligen af dit Lommetørklæde, — se, det er en Egenskab, jeg mangan Gang har ønsket at kunne dele med dig: jeg har des værre for megen Barometer-Natur i mig, og min Spiritus staar snart over, snart under Skala paa Nutidsstrømmen, naar jeg ikke rent kan løsrive mig fra den og dukke mig i det store Tidshav eller i et Himmelocean. — Med Stjernehimlen har jeg haft en Del at gjøre i denne Vinter, og et Glimt har jeg dog faaet fat i, som jeg tænker en Gang skal fornøje dig og andre Aandsfrænder. Det er en Stjernebilled-Symbolik, hvori Livets Urbilleder staa klart for mig med Menneskeandens Tanke- og Anelse-Hieroglyfer i Stjærnenatten. Men der hører ikke blot et Stjæmekort til, for at gjøre det anskueligt for Publikum; der hører, hvad der vel fors. 174Øjeblikket mest savnes: Øjne, der har Lyst til at se paa andet end Budgettet og Pengeposen.

De to første Hæfter af din Middelalders-Historie ligge paa mit Bord, og jeg kan dog fortælle dig, at ikke jeg alene, men selv, hvad du vel mindst venter, en latinsk Magister (Elberling) har fundet, det var en fornøjelig Bog at læse.

I din Betragtning af Universalhistorien, efter den store Synsmaade af Menneskeandens uvilkaarlige Manifestation af sin egen Guddoms-Idé, vil upaatvivlelig den gamle Holger Danske, naar han en Gang faar Øjnene helt op, med Glæde erkjende de mange genialske Blik. I det du fremhæver de verdenshistoriske Folkebestræbelser som Ideens positive eller negative Kræfter, peger du vistnok som en Aandens Magnet mod de rette Poler; men lad mig dog gjøre dig et Slags Indvending! Har du ikke nogen Uret i hin skarpe Adskillelse — ikke af det absolut onde og gode, falske og sande — deri forlanger jeg ingen Amalgamatjon i Begrebet — men af de Natjorners og Menneskestammers hele Natur, som i Brydningen af den fælles Menneskenatur Kræfter tilsyneladende adskille sig som stridende Magter? Gjør man ikke Menneskenaturen i sin Helhed nogen Uret, naar man saaledes sætter Hebræer, Græker og Goter som Aandens positive Kraft, og Perser, Komere, Hunner etc. som en blot negativ Kraft eller som Ideens og Aandens absolutte Fjender? Kan man saaledes adskille Aanden i Menneskeslægten, at den alene bliver de Natjoner og Folkestammer til Del, af hvis verdenshistoriske Liv den største Humanitet og den ædleste Aandelighed er udgaaet, men aldeles nægtes de Natjoner og Folkestammer, der lige saa ubevidst som hine have fornemmelig (men dog vel ikke gennem alle Individuer) virket i en modsat Retning? Kan i det hele nogen universalhistorisk Virkning tænkes, uden som Ytring af den samme Menneskenatur, der i forskjellige Retninger vil aabenbare sit Væsen og manifestere sin Totalldé? Gaar det ikke her som i enhver Krig, blot politisk betragtet: at begge Parter fra deres Synspunkt maa synes ats. 175have Ret, i det ingen af dem fuldelig har det, men den højeste Ret svæver over dem begge og aabenbarer sig ved Guddommens Styrelse som Resultatet af Striden i Endeligheden, hvor den ene Kraft kun tjener til den andens Udvikling, ligesom al Polaritetsstrid kun i en tilsyneladende gjensidig Tilintetgjørelse stræber til en fælles stor Enhed? Den Guddomsvilje, der vil hele Menneskeslægten til Regeneratjon og Salighed ved en almindelig Sandheds-Erkjendelse i Kjærlighed, kan jo dog kun finde sin bestemte og dog magtløse Antipode i en Djævelnatur; men i Menneskenaturen er hin totale Skilsmisse jo ikke indtraadt; — og selv i de tilsyneladende Ytringer af en næsten dæmonisk Aandsforblindelse og et vanvittigt Idefjendskab paa Universalhistoriens Skueplads mener jeg, vi maa søge og finde det Humanitetens Fællesled i de stridende Kræfters Kjæde, der sammenknytter Slægten til én oprindelig Stamme, hvoraf ingen Gren er helt løsreven eller hjemfalden til Dæmonernes Verden. Intet Folk, mener jeg saaledes, er helt forgaaet i Verden, selv om det ligger knust og næsten usynligt, og ingen Folkeand var helt forkastelig. I den ved Kristendommen regenererede Romeraand udviklede der sig jo endog en mageløs Kunststræben, hvori Begejstringen for det ædle og skønne har højt overfløjet endog den dannede Grækeraands største Bedrifter, saa vist som der er mer Sjæl og Aand i en rafaelsk Tranfiguratjon end i den belvederiske Apollo.

Hvor vidt jeg nu heri er af nogen virkelig forskjellig Mening med dig, véd jeg ikke ret; men i det jeg har glædet mig over din Betragtning af Aandens Kamp i Menneskeslægten Historie, ere disse Betragtninger faldne mig ind, som jeg henstiller til nærmere Drøftelse, naar du en Gang liar Tid og Lejlighed dertil.

Din dig hjærtelig hengivne
B. S. Ingemann.